

Snøskred Sjusjøen 13. Februar 2016

Og to andre skred i Gudbrandsdalen samme dag

Lørdag 13. Februar skjedde det flere skredhendelser i Lillehammer og Gudbrandsdalen innenfor et relativt kort tidsrom. Det ble meldt om skred i Sjusjøen alpinanlegg og på Venabygdsfjellet i Ringebu, begge skiløperutløst. Samtidig ble det kontrollert utløst et stort skred av skipatroljen i Kvitfjell, Ringebu, i et område med mye ferdsel både i skredhenget og gjennom utløpsområdet.

Sjusjøen alpinanlegg

En enslig skikjører utløser skred i Sjusjøen alpinanlegg. Det er skispor inn i skredets øvre høyre del og det blir relativt raskt også funnet fotspor ut av skredets nedre del. Det viser seg at skiløper selv har kommet seg ut av skredet men mistet skien, denne blir senere funnet av redningsmannskapene. Skiløper varsler ikke selv om skredet, men tar først kontakt med skisenteret for å få igjen skien etter flere dager.

Hendelsesforløp

Skredet ble varslet til politiet av skipatroljen, som hadde blitt kontaktet av fire personer som så skredet løsne. Det fremkommer ikke informasjon som tilsier at de observerte personer i skredet / området. Skipatroljen kjørte først opp til skredet, siden det ofte løsner skavler og lesider i bekkedaler i dette området etter perioder med vind, og oftest er det hendelser som ikke utløser noen form for respons. Fremme ved skredet varsler skipatroljen politiets operasjonssentral i Hedmark om at det har gått skred, og at han kan observere et skispor inn i skredet. Deretter går vedkommende i gang med overflatesøk.

Det går kun kort tid før skipatroljen finner fotspor på vei ut av skredets nedre del, men gitt skredets størrelse og manglende avklaring på om det var personer i området fortsetter varslingen og førsteinnsatsen.

Tidslinje

- 12.41: Politiets operasjonssentral Hedmark varsles av skipatroljen
- Disse varsler umiddelbart egne patruljer i området.
- 12.48: Røde kors hjelpekorps og Norske redningshunder varsles
- Det befinner seg to ekvipasjer fra Norske redningshunder i nærheten, disse ankommer skredet etter kun kort tid og går i søk sammen med skipatrolje.
- 12.59: Akuttmedisinsk operasjonssentral (AMK-innlandet) varsles.
- 13.01: Ambulanse (to biler) varsles
- 13.08 Luftambulanses varsles.
- 14.30 Brumunddal røde kors hjelpekorps ankommer skadestedet.

Luftambulansen (LA 1-1 Lørenskog) flyr direkte til stedet. Ved ankomst får de beskjed via politiets innsatsleder om at skredet er klarert ut, og returnerer derfor etter kort tid.

Om skredet

Skredet hadde en bredde på ca. 75 meter, og et utløp på ca. 120 meter. På det dypeste ble skredmassene målt til ca. 2,5 meter, det var i dette området skien ble funnet. Det var skispor inn i øvre del av skredet, og det antas at det er i dette området over en forhøyning bestående av berg i terrenget at skredet ble utløst i et tynnere snødekke. Skredet ble utløst i leside med mye innblåst snø fra natten før. Skredet ser ut til å ha løsnet på et tynt rimlag mellom to fokksnølag med henholdsvis finger og knyttneve hard snø.

Det ble gjort undersøkelser i området der man avdekker det aktuelle rimlaget. ECT tatt i ca. 35 graders helling løsner først ved isolering, på forsøk 2 og 3 løsner det ved henholdsvis ECT 1 og 2. Q1.

Vær

Det har i området vært varierende vær gjennom vinteren. Fra jul og utover var det til dels store snøfall med betydelig vind, etterfulgt av en periode med mildvær og vind. Deretter var det en periode med streng kulde, ned mot -22 som ga grobunn for rimdannelse. De siste

dagene før hendelsen hadde det snødd moderate mengder ledsaget av en del vind, det beskrives sterk vind i området natten før hendelsen.

Snøskredfare

Skipatroljen i Kvitfjell som driver aktivt forebyggende arbeid denne dagen setter skredfarevarselet til 3, betydelig. (Se beskrivelse under) mens *varsom.no* for områdene som ligger nærmest (Jotunheimen og Hallingdal) meldte faregrad 2 *moderat*. Dette er likevel for langt unna til å kunne være representativt for dette området.

Oppsummering og erfaringer

Skiløper utløser skred for så å ta seg ut av området uten å varsle. Det igangsettes en omfattende aksjon med varsling og utrykning av alle aktuelle instanser. Det er antatt betydelig skredfare i området. Det gjøres funn av en ski, som ikke var synlig i overflaten og skredet gjennomføres uten andre funn. Skipatrolje gikk tidlig i søk, raskt assistert av to ekvipasjer fra norske redningshunder og politiet. Røde kors hjelpekorps kom til stedet 1 time og 50 minutter etter at skredet ble varslet til politiet. Siden det ikke lyktes å komme i kontakt med vedkommende som utløste skredet er det vanskelig å oppsummere læringspunkter og forebyggende faktum. **Det at vedkommende selv tar seg ut av skredet, men lar være å varsle førte her til en omfattende aksjon som nok kunne vært unngått.**

Venabygdfjellet

Også på Venabygdsfjellet i Ringeby ble det utløst skred denne dagen av en enslig skiløper. Detaljene rundt skredet er ikke kjent, siden vedkommende som utløste skredet selv ringte til politiet og rapporterte om hendelsen og bekreftet at det ikke var andre personer involvert. Han kom seg selv ut av skredet og hadde ingen behov for tilsyn av helsepersonell.

Kvitfjell

Kvitfjell alpinanlegg i Ringebu hadde også skredproblematikk denne helgen. På samme dag som de to andre skredene ble meldt, ble det her utført kontrollert utløsning av et skred med størrelse 30 meter i bredde og opp mot 120 meter lengde. Skipatrolje melder om tydelige drønn i snødekket i forkant, og bestemmer seg for å gjøre en kontrollert utløsning. Utløsning skjer ved belastning i inngang til heng. Snødybdene måles etterpå til over 2 meter, bruddkantvariasjoner fra 25 – 120 cm. 32 grader i påvirkningsområdet, bratteste del av hengt ca. 45 grader.

Dette er en del utenfor alpinanlegget det er mye ferdsel både i form av frikjøring i det aktuelle området, og ved inn og uttransport i utløpsområdet.

Skipatroljen satte skredfarevarselet i anlegget til faregrad 3, betydelig denne dagen.

God forebygging og godt jobbet!

(Mer info på RegObs)

Oppsummering og erfaringer fra hendelsene

At det skjer flere hendelser i et begrenset geografisk område innen et smalt tidsvindu indikerer vel også at informasjon om skredfaren enten ikke foreligger eller ikke nyttes, og peker på at vi må fortsette det forebyggende arbeidet og formidlingen av kunnskap.

Den norske redningstjenesten er bygd opp med en interaksjon av profesjonelle og frivillige mannskaper fordelt på mange ulike organisasjoner. Dette kan vanskeliggjøre effektiv varsling samtidig som man vet at responstiden hos den frivillige redningstjenesten tidvis kan være lang. Det understreker enda en gang at overlevelse for helt begravde i snøskred avhenger i stor grad av kameratredning, som vi også denne vinteren har flere eksempler på i denne regionen. Å forenkle varslingsrutiner og prosedyrer samt bygge opp en beredskapsform som

gjør responsen mer effektiv vil kunne bidra til raskere innsats av flere fra både den profesjonelle og den frivillige delen av redningstjenesten. Ved innføring av «skredknappen» andre steder i landet (Tromsø) ser man nettopp at varslingstiden går ned, responsen er rask og riktig personell rykker tidlig ut, ofte med første luftambulanse.

Området rundt Lillehammer og Gudbrandsdalen består av flere store vinterdestinasjoner med mye ferdsel både i fjellet og i områder i tilknytning til alpinanlegg. Det skjer årlig skredhendelser her som vil sette krav til både forebyggende arbeid og en god beredskap.

Det er lov å håpe at skredgrupper, alpinanlegg og ellers andre aktuelle i dugnad gjør sitt for å vurdere og varsle riktig skredfaregrad, informere godt og ikke minst ruster opp en beredskap med effektiv varsling og respons. Det viktigste er likevel at hver enkelt tar ansvar, setter seg inn i forholdene og er forberedt på å hjelpe dersom ulykken skulle være ute. Far vel.

Ved utløsning av snøskred er det svært viktig at det meldes fra om snøskredet, også når det er ingen skredtatte. Skredet ved Sjusjøen førte til en omfattende aksjon som kunne ha vært unngått hvis det vedkommende som utløste snøskredet hadde meldt ifra.